Parengė Visagino ,,Atgimimo“ gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė Jolanta Deksnienė

Uždavinys

Pakartoję ,,Pavasario linksmybių“ dalį, nagrinėsime ,,Vasaros darbus “:

- Ponai ir būrai (palyginimai, pranašumas)
- Vertybės (darbas, Dievas, lietuviškumo išsaugojimas, dorybingumas, saikas, sveikata, dvasinė ramybė)
- Laimės samprata (sveikas, linksmas ir ramus žmogus)
- **Charakterizuosime vekėjus**

Kartojame

1. Kokie du paukščiai yra harmoningo gyvenimo pavyzdys? Ką jie simbolizuoja?
2. Kaip vabzdžių pavyzdžiu K.Donelaitis deklaruoja prigimtinę žmonių lygybę?
3. Koki savybę simbolizuoja Diksas?
4. Kuo Krizas panašus į lakštingalą?
5. Kaip pasikeitė Milkus tapęs pono tarnu mieste?
6. Kokią savybę simbolizuoja Slunkius?
7. Ko moko būrus Pričkus?
8. Koks veikėjas yra netaupumo, išlaidavimo pavyzdys?
9. Moterų darbai

„Vasaros **darbai“ 26 psl.**

Здравствуй, светлый мир, ты справил праздник весенний,
Здравствуй и ты, человек, дождавшийся милого лета!
Ты на цветы любовался, вдыхал их благоуханье,-
Дай тебе бог и впредь не однажды в добром здоровье
Праздник весенний встретить, на славу повеселиться.
Каждому, **кто почитает Литву, отцовскую землю,**
Кто говорит по-литовски, **усердно на барщину ходит,-**
Благоприятной весны дай бог ежегодно дождаться.
А за веселой весною пошли веселое лето!»
Так перед Духовым днем, на барщину бурасов клича,
Причкус приветствовал их и напутствовал простосердечно.
«Сила, что всякий труд играючи одолевает.
Есть **величайший дар,** ниспосланный господом богом,
Тот, кто, **с самой зари потрудясь и тяжко намаясь,**
Скромной снедью своей утоляет голод охотно,
После, небу воздав за милость благодаренье.
Весел, свеж, здоров, ложится и засыпает, -
Не превосходит ли тех, кто, с утра **нарядясь, как на праздник,**
Морщатся, тяжко вздыхают и еле за ложку берутся.

- Kokia nuotaika tvyro ,,Vasaros linksmybių“ pradžioje? Kodėl?
- Kokių pamokymų randame šioje ištraukoje?
- Kas yra svarbu?

Ale dūsaudams ir vis sirg dams nutveria šaukštą!
Kas iš to, kad tūls Mikols, išputusį pilvą
Svietui rodydams ir, nei pūslė, pasipūsdams,
Kaip koks smirdas, dėl šelmystų sviete nerimsta,

Koks žmogus yra laimingas? Kodėl nepavydi Diksui? (26,27 psl.„Kas iš to ....sekasi darbas“)

Что из того, что, раскрыв сундук свой, доверху полный,
Диксас денно и нощно сокровища перебирает,
Сам он, глядишь, в нужде подушку вынуть боится
И постоянно, как дурень, хлебает борщ без заправки,
Ходит изо дня в день в отрепьях полуистлевших.

- Kuo vyžoti lietuvininkai kartais yra pranašesni už ponus? (apie ligas)

Tikėjimo svarba. Kas nutolęs nuo tikėjimo- būras ar ponas? (28 psl.,, Taip besipasakojant...“ iki galo)

29 psl.:

Ak! - tarė Selmas, - jau per daug yr sviete bedievių,
Ant kurių liežuvio vis velniai šokinėja.
Tūls apjekėlis, sulaukęs rytmetį mielą,
Poterių jau nemokėdams ar skaityt nenorėdams,
Su perkūnais ir velniais iš patalo kopa.

Ponų bėdos

Štai viens pons, puikiai rėdyts (tikt gėda sakyti),
Mislyk tikt, aukščiausių ponų viens, **prisiėdęs**
Ir **visokių rinčvynių** svetimų **prisikošęs,**
Voliojos ant aslos ir **prasikeikdams rėkė**:
Nes jis velnius ir velniūkščių kaimenę visą,
Dievą bluznydams, taip baisiai šaukti pagavo,
Kad visa pekla dėl to nusigandusi rūko
Irgi bedugniai jos bei pamotos prasivėrė.
Žinom juk visi, kaip ponai **keikdami rėkia;**
Bet ir būrai jau nuo jų mokinasi rėkaut.

Kad pilvots koks ponpalaikis taipo prasikeikia,
Tai jau ne dyvai, nes velniui jis pasidavęs,
Poterių gėdis ir dangaus paminėdams juokias;
Ir, kaip mūsų glūpi galvijai stipt užsigeidęs,
Kiaulėms ant garbės vis kiauliškai šūdinėja.
Bet kad būrpalaikis koksai, vos pasukas ėsdams
Ir kaip nulupts pusgyvis vargu rėplinėdams,
Su velniais kasdien savo darbą nutveria kožną,
Tai baisybė, kad jau ir plaukai pasišiaušia;

Эх, - отозвался Сельмас,- как много безбожников стало,
Черти у них с языка, почитай, никогда и не сходят!
Смотришь, безумец иной, дождавшись светлого утра,
Толком не зная молитв, их вовсе читать не желая,
Черта на все лады поминает, слезая с постели,
Он домочадцев своих проклинает ежеминутно,
Нет на него угомона и в полдень и за полдень также:
Градом словес нечестивых трапезу благословляя,
Хлеб он берёт, и ест, и похлёбку черпает ложкой.
Так по утру, бранясь, он спешит за работу приняться,
Так с чертыханьем в постель отправляется вечером поздним.

Ежели барин брюхатый ругается так не пристойно,
Это не диво: знаем, что душу он дьяволу продал,
Слова святого стыдится, над царством небесным смеётся
И, в ослепленьи, решив, как скотина глупая сдохнуть,
Свиньям на радость поганит по-свински всё, что видит.
Да, но когда мужичонко сидит на одной простокваше,
Ноги еле волочит, не в силах выпрямить спину,
А, за работу берясь, усердно чертей поминает,-
Это поистине ужас, подумаешь - волосы дыбом.
Только такое теперь мы сплошь и рядом встречаем!»

Vadovėlis, konspektas :

79 psl.,,Tvarkos ilgesys“

80 psl. ,,Būrai ir ponai“

Ar visi ponai blogi?

30 psl.,,Toks širdings...padarydavo garbę“

- Kodėl šis ponas laikomas geru?

32 psl. ,,Ak, pon amtsrot...nedera bėdžiai“

(be vertimo)

- Kaip reaguoja Pričkus į pono mirtį? Raskite hiperbolizavimo pavyzdžių
- (Pričkaus reakcija į pono mirtį-ribinė situacija,33 psl.)

Kas būtų ponai be būrų?Ar yra nešvarus darbas?
34 psl.,,Ak! kur dingtų...baudžiavą suktųs“

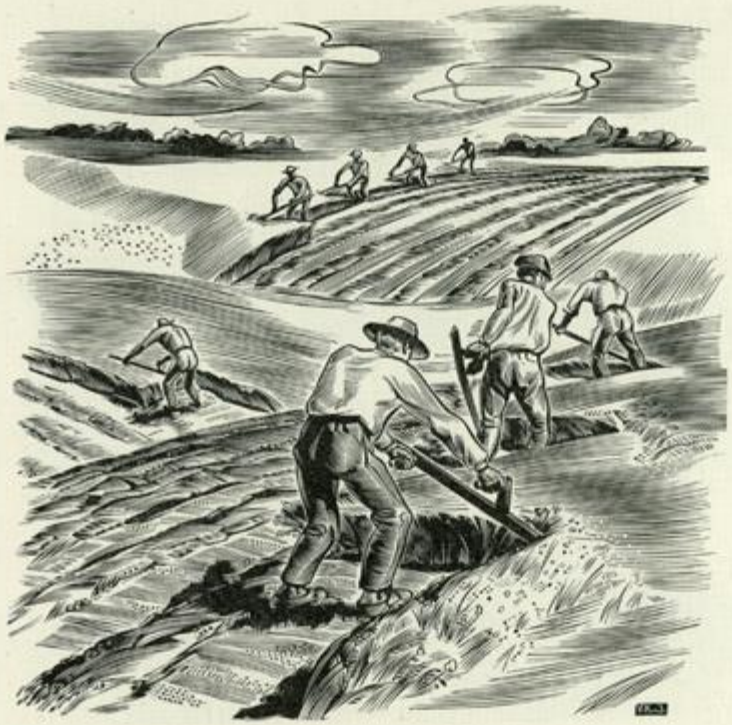
Ak! kur dingtų ponai, kad jie būro netektų
Ir kad **biedžius toks su šūdais jiems nepadėtų.**
Taigi nebokite, klapai! kad, **išmėždami šūdus,**
Kartais dėl visokių kvapų turite čiaudyt
Ir kad jūs stalde daugsyk klampodami stenat.
Rods **darbelio jūsų ponačių lepusi nosis**
Baidos ir vis poniškai užkumpusi juokias;
Ale dabok tiktai, **kaip veikiai ji nusilenktų,**
Kad barščius nedarytus ir prisvilusią gručę
Taip, kaip biedžiai mes, kasdien į vėdarą kištų
Ir su mumis drauge prisivargt į baudžiavą suktųs.

Krizas- ypač teigiamas būras

- 35 psl.iki 36 psl. ,, vis kyšteriu riebius“(Marijai)

Poetizuojamas darbas, vienijantis žmones

Krizui taip besiskundžiant, štai pulkai susibėgo,
Ir visur rėksmai "šok, kirsk, grėbk, krauk" pasidarė.
Tuo **laukai kaip skruzdėlyns** kribždėti pagavo,
Ir **gaspadoriai su bernais šienaudami** spardės.
Rodės man, kad visas sviets, kovot susibėgęs,
Kardus ir šobles į margas nunešė pievas.

Krizui taip besiskundžiant, štai pulkai susibėgo,
Ir visur rėksmai ,,šok, kirsk, grėbk, krauk“ pasidarė.
Tuo laukai, kaip skruzdėlyns, knibždėti pagavo,
Ir gaspadoriai su bernais šienaudami spardės.

Kokią dar dvi būrų blogąsias savybes smerkia poetas?
(be vertimo)

38 psl. „Juk žinai... pasišiaušia“ (Slunkius) (be vertimo)

„ Tas nenaudėlis Plaučiūns... “ (be vertimo)

Tekstas skaidrėje

Tas nenaudėlis Plaučiūns, pas Kasparą pernai
Talkoje pavitots, taip baisiai buvo pririjęs,
Kad jis naktyj, ant tamsių laukų klydinėdams,
Budę naują su dalgiu šukėtu prapuldė
Irgi namon išaušus jau vos vos parsibastė.

Į Karaliaučių dalgį pirkt tiesiog nukeliavo.
O vei ten, dyvų visokių daug pamatydams
Ir žioplinėdams vis bei būriškai šokinėdams,
Budę su nauju dalgiu nusipirkt užsimiršo;
Bet ir kuinpalaikį taip jau pas Miką pragėręs,
Pėsčias po dviejų nedėlių vos parsibastė.

Ik paskiaus, iš papykio beržinį pagavęs,
Pačią su glūpais vaikais kone numušė smirdas.
Taip po tam jisai, nesvietiškai prisidūkęs
Ir vienausį kuinpalaikį prastai pažebojęs,

Už ką bara lietuvininkes? Kokia vyro pareiga?
42 psl.

O jūs moters, ar ir jūs taip jau pasileidot?
Kam linų raut ir kaip reik iškaršt nesirengiat?
Ar ne gėda jums, kad vokiečių gaspadinės
Iškarštus linus į lauką jau nugabena
Ir, besidyvydamos didei, jūsų tinginį peikia?
Moters! jūs lietuvninkės, ar jau nesigėdit,
Ar nesigėdit, kad jums vokiškos moteriškės
Su dailiais darbais ant lauko gėdą padaro?

O jūs vyrai!kam gi nenaudėlių moteriškių

Ir išdykėlių mergų raspustą nedraudžiat?

(galima apie riešutus – 43 psl.„Bet ir su riešutais...“)